

D

Mat. 5. a.

in edificationē ⁊ nō destructionē. De ce-
tero fratres gaudere: pfecti estote: exhor-
tamini: id ipm sapire. Pacē hēte ⁊ deus
pacis ⁊ dilectionis erit vobiscū. Saluta-
te inuicem in osculo sancto. Salutant
vos oēs sancti. Gratia dñi nri iesu xpi. ⁊
charitas dei. ⁊ cōicatio sancti spūs sic cuz
om̄ibz vobis Amen;

Explicit epla Pauli ad Corinthios se-
cunda. Incipit argumentū in eplaz ad
Galathas.

g Alathe sunt greci. Hi verbū
veritatis p̄mū ab apostolo
acceperūt. sed post discessum
eius tētati sunt a falsis apo-
stolis. vt in legem ⁊ in circūcisionem
terent. Hos ap̄lus reuocat ad fidem ve-
ritatis: scribens eis ab ep̄sco:

Explicit argumentū Incipit epla Pau-
li ad Galathas. Cap̄lm.

A

Aulus apo-

stolus nō ab hominibz
neqz p̄ hominem. sed per ie-
sum xpm ⁊ deū patrem
q̄ suscitauit eū a mortu-

is ⁊ q̄ mecū sunt om̄es fratres: ecclesijs
galathie. Gratia vobis ⁊ pax a deo patre
nostro ⁊ dño iesu christo: q̄ dedit semet
ipm p̄ peccatis nostris vt eriperet nos d̄
p̄senti seculo nequā fm̄ voluntatem dei
⁊ patris nostri. cui gloria in secula secul-
loꝝ amen. Viror̄ q̄ sic tam cito transfe-
rimini ab eo qui vos vocauit in gratiam
christi in aliud euāgelium: qd̄ nō est aliud
nisi sunt aliqui q̄ vos p̄turbant: ⁊ volunt
conuertere euāgelium christi. Sed licet
nos aut angelus de celo euāgelicet vo-
bis p̄ter q̄ quod euāgelicauimus vo-
bis anathema sit. Sicut prediximus et
nunc iterū dico. si quis vobis euāgeliz-
auerit p̄ter id qd̄ accepistis: anathema
sit. Nōdo em̄ vobis suadeo an deo? An
quero hominibus placere. Si adhuc ho-
minibus placere christi seruus nō essem
Nōtū em̄ vobis facio fratres euāgelium

B

quod euāgelicatum est a me: qz nō est fm̄
hominem. Neqz em̄ ego ab hoīe accepi
illud neqz didici. sed p̄ reuelationē iesu
christi. Audistis ei p̄uersionē meā ali-
qñ in iudaismo qm̄ supra modū p̄seque-
bar ecclesiam dei ⁊ expugnabā illam: et
p̄ficiebam in iudaismo sup̄ multos coe-
taneos meos in genere meo. abūdanti-
us emulatoꝝ existēe paternaz meaz tra-
ditionū. Cū aut placuit ei qui me legre
gauit ex vtero matris mee ⁊ vocauit per
grām suā vt reuelaret filium suū in me
vt euāgelicārē illū in gentibz: cōtinuo
nō acceui carnī ⁊ sanguini. Neqz veni
hierosolymā ad aīcessores meos ap̄los
sed abij in arabia ⁊ iterū reuersus sum
damascū. Deinde post annos tres veni
hierosolymā videre petrū ⁊ mansi apud
eū diebz quindecim. Aliū aut ap̄loꝝ vi-
di neminē nisi iacobū fratrem dñi. Que
aut scribo vobis: ecce corā deo qz nō mēs-
tior. Deinde veni in p̄tes syrie et cilicie.
Erā aut ignotus facie ecclesijs iudee. q̄
erant in xpo. Tantū aut auditum habebat
qñ qui p̄sequebat nos aliquñ. nunc
euāgelicat fidē quā aliquñ expugnabat. ⁊
in me clarificabant deū.

i. Cor. 15. b.
Act. 9. a. ⁊. 2. b

D

II
Cū post annos quattuordecim
iteꝝ ascendi hierosolymam
cum barnaba assumpto et tito.

Ascendi aut fm̄ reuelationē ⁊ cōtuli cū
illis euāgelium quod p̄dico in gētibz. Se-
orsum autē his q̄ videbant aliquid esse
ne forte in vacuū currerē aut cucurrissē
Sed neqz titus qui mecū erat cuz esset
gentilis cōpulsus est circūcidi sed p̄pter
subintroductos falsos fratres qui subin-
troierūt expliare libertatē nostram quā
habemus in christo iesu: vt nos in serui-
tutē redigerēt. Quibz neqz ad hōzā cessi-
mus subiectioni: vt veritas euāgelij per-
maneat apud vos. Ab his aut qui vide-
bant eē aliquid. q̄les aliquñ fuerint nihil
mea interest. Deus em̄ personam hoīs
nō acapit. Nisi em̄ qui videbātur esse
aliquid nihil stulerūt. sed econtra cum
vidissent qz creditū est mihi euāgelium p̄-
putij. sicut ⁊ petro circūcisionis qui em̄

A

B

Ro. 2. b. Ep̄to. 6
b. Act. 3. d. Act.
10. c. Jaco. 2. b.

ad Galathas

opatus est petro in ap[osto]latu[m] circ[um]cisionis
 opatus est et mihi inter gentes. et cu[m] co-
 gnouissent gra[m] q[ue] est data mihi. iacobo
 et cephas et iohes q[ui] videbant colu[m]e esse
 dexteras dederu[n]t mihi et barnabe societa-
 tis: vt nos in g[en]tes. ipsi aut[em] in circ[um]cisi-
 on[em]: t[ame]n vt pauperu[m] memores essemus.
 Quod sollicitus fui h[uius]m[od]i facere. Lu[m] aut[em]
 venisset petrus antiochia[m]: in facie ei resti-
 ti. q[ui]a reprehensibilis erat. Prius em[im] q[uam] ve-
 nire q[ui]dam a iacobo. cum g[en]tib[us] edebat.
 Cu[m] aut[em] venissent subtrahere et segrega-
 bat se: timens eos q[ui] ex circ[um]cisione erat
 Et simulationi eius p[er]senseru[n]t ceteri iu-
 dei ita vt et barnabas ducere[nt] ab eis in
 illa[m] simulatione[m]. Sed cu[m] vidissem q[uo]d no[n]
 recte ambularet ad veritate[m] eu[an]gelij: di-
 xi cephe coram o[mn]ib[us]: Si tu cu[m] iudeus sis.
 gentiliu[m] viu[is] et no[n] iudaice: quomodo gentes
 cogis iudaicare? Nos natura iudei et no[n]
 ex g[en]tib[us] peccatores. Sci[en]tes aut[em] quod no[n] iu-
 stificat ho[m]o ex opib[us] legis. nisi p[er] fide[m] iesu
 christi et nos in xpo iesu credimus vt iu-
 stificemur ex fide xpi et no[n] ex opib[us] legis
 Propter quod ex opib[us] legis no[n] iustifica-
 bitur o[mn]is caro. Quod si queretes iustificari
 in xpo. inu[en]ti sum[us] et ip[s]i peccatores nunq[ua]m
 christus peccati minister e[st]: Absit. Si ei
 que destruxi ite[m] h[ec] reedifico: p[er]u[er]icati-
 on[em] me constituo. Ego em[im] p[er] legem legi
 mortuus sum vt deo viuam. Christo p[er]si-
 xus sum cruci. Quia aut[em] iam no[n] ego: vi-
 uit vero in me xpus. Quod aut[em] nunc viu[us]
 in carne: in fide viu[us] filij dei. qui dilexit
 me et tradidit seip[s]m p[ro] me. Non ab[re]icio
 gratia[m] dei. Si em[im] p[er] legem iusticia. ergo
 gratis xpus mortuus est.

III

Insensati galathe: q[ui]s vos fasci-
 nauit no[n] obedire veritati. Ante
 quor[um] oculos xpus iesus p[re]script[us]
 est: et in vobis crucifixus. Hoc solu[m] a vob[is]
 volo discere: ex opib[us] legis sp[iritu]m accepi-
 stis an ex auditu fidei? Sic stulti estis
 vt cu[m] sp[iritu] ceperitis: nunc carne co[n]su[m]ma-
 mini. Tanta[m] passi estis sine causa: si t[ame]n
 sine causa. Qui g[en]t[em] tribuit vobis sp[iritu]m et
 opat[us] virtutes in vobis ex opib[us] legis:
 an ex auditu fidei. Sicut scriptum est

Abraam credidit deo. et reputat[us] est illi ad
 iusticia[m]. Cognoscite g[en]t[em] q[ui]a qui ex fide sunt
 hi su[n]t filij abrae. Prouides aut[em] scriptu-
 ra: q[ui]a ex fide iustificat gentes de[us]. p[ro]nuncia-
 uit abrae q[ui]a b[e]n[e]dicent in te o[mn]es gentes.
 Igitur q[ui] ex fide sunt b[e]n[e]dicent cu[m] fidel[ibus]
 abraam. Quicunq[ue] em[im] ex opib[us] legis su[n]t sub
 maledicto sunt. Scriptu[m] est em[im] Maledi-
 ctus o[mn]is q[ui] no[n] p[er]manerit in o[mn]ib[us] q[ui] scri-
 pta sunt in libro legis. vt faciat ea. Quis
 aut[em] in lege nemo iustificat apud deum:
 manifestu[m] est: q[ui]a iustus ex fide viu[us]. lex
 aut[em] no[n] est ex fide: s[ed] q[ui] fecerit ea: viu[us] in
 illis. Christus nos redemit de maledi-
 cto legis factus p[ro] nob[is] maledictu[s]: q[ui]a scri-
 ptu[m] est: maledictus o[mn]is q[ui] pendet in li-
 gno: vt in gentib[us] b[e]n[e]dictio abrae fieret
 in christo iesu vt pollicitatione[m] sp[iritu]s ac-
 cipiamus p[er] fide[m]. F[r]atres s[ecundu]m h[uius]m[od]i ho[m]inem d[omi]ni co[n]-
 tra ho[m]inis p[er]firmat[us] testam[en]tu[m] nemo sper-
 nit aut subordinat. Abrae dicte sunt. p[ro]-
 missiones: et semini eius. Non dicit et se-
 mini q[ui]asi in multis. sed q[ui]asi in vno et se-
 mini tuo q[ui] est xpus. Hoc aut[em] dico testa-
 mentu[m] p[er]firmat[us] a deo q[ui] post quadringen-
 tos et triginta annos facta est lex. no[n] irri-
 tu[m] facit ad euacuanda[m] p[ro]missione[m]. Nam
 si ex lege hereditas: iam no[n] ex p[ro]missione
 Abrae aut[em] p[ro] p[ro]missione[m] donauit de[us].
 Quid igit[ur] lex? Propt[er] transgressionem po-
 sita est: donec veniret semen cui p[ro]mise-
 rat: ordinata p[er] angelos in manu media-
 toris. Mediator aut[em] vnus no[n] est. deus
 aut[em] vnus e[st]. Lex g[en]t[em] aduersus p[ro]missa[m] dei
 Absit. Si em[im] data esset lex q[ui]a posset viu-
 ficare: vere ex lege esset iusticia. Sed con-
 cludit scriptura o[mn]ia sub peccato: vt p[ro]missio
 ex fide iesu xpi dare[nt] credentib[us]. Prius
 aut[em] q[uam] veniret fides sub lege custodieba-
 mur: co[n]clu[si] in eam fidem q[ui]a reuelanda
 erat. Itaq[ue] lex pedagogus noster fuit in
 xpo vt ex fide iustificemur. Et vbi venit
 fides: iam no[n] sumus sub pedagogo. Omnes
 em[im] filij dei estis p[er] fidem q[ui]a est in xpo iesu
 Quicunq[ue] em[im] in xpo baptizati estis chri-
 stum induistis. Non e[st] iudeus neq[ue] gre-
 cus. no[n] est seruus neq[ue] liber: non est ma-
 sculus neq[ue] femina. Omnes em[im] vos vnu[m]

Gen. 15. R
a. Ja. 2. d.

B

Deut. 27.

Abachuc. 2

Deut. 21.

Heb. 9. c.

C

D

Ro. 6. a.

estis in christo iesu. Si autē vos christi ergo semen abrae estis s̄m p̄missionem heredes.

III

A Ico autē. Quāto tpe heres puulus est. nihil differt a seruo cuz sit dñs oī m: sed sub tutoribus actoribz ē vsqz ad p̄finitū tps a p̄e. Ita et nos cū essem⁹ p̄nli sub elem̄tis mōi eramus f̄uientes. At vbi venit plenitudo t̄pis. misit de⁹ filiū suū factū ex muliere factū sub lege. vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. vt adoptiōez filioz recipem⁹. Quā autē estis filij dei: misit de⁹ sp̄m filij sui in corda v̄ra clamantē. abba p̄e. Ita q̄ iā nō ē p̄uus s̄ filius. Quā si filius et heres p̄ deū. S; tūc q̄dem ignorātes deuz his q̄ natura nō sunt dñj f̄uiebatz. Nūc autē cū cognouerit deū. imo cogniti f̄it a deo quō p̄uertimini itez ad infirma et egena elem̄ta q̄b⁹ denūo f̄uire vultis. Dies obseruatis et menses et tpa et ānos Timeo vos ne forte sine cā laborauerim in vobis. Estote sicut ego: qz et ego sicut vos. Fr̄es obsecro vos: nihil me le sistis. Scitis autē qz p̄ infirmitatē carnis euāgelicā vobis iā pridē. et tētationē v̄raz in carne mea nō sp̄euidistis neqz respuidistis sed sicut angelū dei excepistis me sic xpm iesum. Vbi est q̄ beatitudo v̄ra: Testimoniū em̄ p̄hibeo vobis qz si fieri posset oculos v̄ros eruissetis et dedissetis mihi. Ergo inimicus vob factus sum verū dicens vobis: Emulantē vos nō bene: s; excludere vos volūt vt illos emulamini. Bonū autē emulamī in bono sp̄. et nō t̄m cū p̄ns sum apud vos. Filioi mei q̄s iterū p̄turio donec forme⁹ xps in vob. Uel lem autē esse apud vos mō et mutare v̄cem meā: qm̄ p̄fundat in vobis. Dicite mihi. q̄ sub lege vultis esse. Agē nō legistis. Scriptū est em̄. qm̄ abraā duos filios habuit. vñū de ancilla: et vñū de libera. Sed q̄ de ancilla s̄m carnē natus est q̄ autē de libera p̄ rep̄missionē. Que sūt p̄ allegoriā dicta. Hec em̄ sūt duo testamēta. Vñō quidē in monte syna in fuitutē generans: que est agar. Sina enī mons est in arabia q̄ p̄iunctus est ei. que

nunc ē hierlm et fuit cū filijs suis. Illa autē q̄ sursum est h̄rlm libera est q̄ est mē n̄ra. Scriptū est em̄. Latere sterilis que no parit: erūpe et clama q̄ non p̄turis qz multi filij deserere magis q̄ ei⁹ q̄ h̄z virū. Nos autē fr̄es s̄m ysaac p̄missionis filij sumus. Sed quō tunc is qui s̄m carnē natus fuerat plequebat cū q̄ s̄m sp̄m ita et nunc. S; qd dicit scriptura. Et ecce ancillam et filiū eius. Non em̄ heres erit filius ancille cū filio libere. Itaqz fratres nō sumus ancille filij sed libere qua libertate nos xpus liberauit.

V Late. et nolite itez iugo fuitutis p̄tinere. Ecce ego paulus dico vobis: qm̄ si circūdamī xpus vobis nihil p̄derit. Testifico autē rursus oīm hōi circūcidenti se. qm̄ debitor ē vniuersē legis faciendi. Euacuati estis a xpo. q̄ in lege iustificamini a ḡra excidistis. Nos em̄ sp̄u ex fide sp̄em iusticie expectamus. Nam in xpo iesu neqz circūcisio aliqd valet neqz p̄putiū. sed fides q̄ p̄ charitatē opaf. Currebatis bñ. Quis vos impediunt veritati nō obedire? Reprimi p̄senseritis. Persuasio hec nō est ex eo q̄ vocat vos. Iudiciū fermentū totaz massam corrūpit. Ego p̄fido in vobis in dño q̄ nihil aliud sapietis. Qui autē cōturbat vos portabit iudiciū. quicūqz ē ille. Ego autē fr̄es si circūcisionē adhuc p̄dico: qd adhuc p̄secutionē patior. Ergo euacuati est scandalū crucis. Utinā abscondant q̄ vos p̄turbant. Vos em̄ in libertatē vocati estis fratres t̄m ne libertatē in occasionē detis carnis: sed p̄ charitatē sp̄is f̄uire inuicē. Omnis em̄ lex vno s̄mone implet. diligēs primū tuuz sicut teipm. Quā si inuicē mordetis et comedetis. videte ne ab inuicē p̄sumamī. Dico autē in xpo. sp̄u ambulate et desidia carnis nō p̄ficietis. Caro em̄ p̄cupiscit aduersus sp̄m. sp̄s autē aduersus carnem. Hec em̄ sibi inuicē aduersantur vt nō q̄cūqz vultis illa faciat. Quā si sp̄u ducemī nō estis sub lege. Manifesta sūt at opa carnis q̄ sūt fornicatio. imūdicia impudicitia luxuria idolorū fuit⁹ veneficia

Sap. 3. Esa. 54 Luce. 23. d

Gen. 21.

2. Cor. 6. c Act. 15. a Eccle. 13.

1. Cor. 5. b

Leuit. 16. Mat. 22. g. Mar. 12. e Lu. 10. g. Ro. 15. c. Ja. 2. b. Ro. 13. d. 1. Pe. 2. b.

Timo. i. b

Gen. 21.

E

Ad ephesios

inimicitie. Intentões. emulatões. ire. rixe
dissensiones. secte. inuidie. homicidia. es
brietates. cōmesatōnes. et his similia q̄
p̄dico vob̄ sicut p̄dixi: qm̄ qui talia agunt
rtgnū dei nō cōsequēt. **Fruce?** aut̄ spūs
est charitas. gaudiū. par. patientia. beni-
gnitas. bonitas. lōganimitas. mansuetu-
do. fides. modestia. continentia. castitas
Aduersus hm̄i nō est lex. Qui autē sūt
chr̄isti: carnē suā crucifixerūt cū vitijs et
cōcupiscētijs.

VI

I spū viuim? spū ambulemus
Nō efficiamur inanis glorie cu-
pidi innicē puocātes: inuicē in-
uidētes. **F**rēs ⁊ si p̄occupat⁹ fuerit homi-
in aliq̄ delicto: vos q̄ spūales estis hm̄i
instruite in spū lenitatis: p̄siderās teipm̄
ne et tu tempteris. Alter alterius onera
portate: et sic adimplebitis legē chr̄isti.
Nam si q̄s existimat se aliquid esse cum
nihil sit: ipse se seducit. Opus autē suū p̄-
bet vnusq̄sq; ⁊ sic in semetipso tantū glo-
riā habebit et nō in altero. Vnusq̄sq; enī
onus suū portabit. **L**oicet autē is qui ca-
thetigatur verbo: ei qui se cathetigat in oī
bus bonis. Nolite errare: deus nō irride-
tur. **Q**ue enī seminauerit homo: hec et
metet. **Q**m̄ si semiat in carne sua de car-
ne ⁊ metet corruptionē. q̄ autē seminat
in spū: de spū metet vitā eternā. **B**onū
autē faciētes nō deficiamus: tpe enī suo
metemus nō deficiētes. Ergo dum tps
habemus. operemur bonū ad omnes: ma-
xime autē ad domesticos fidei. **V**idete
qualib; litteris scripsi vobis mea manu.
Quicūq; enī volunt placere in carne. hi
cogūt vos circūcidi: tantū vt crucis xpi
p̄secutionē nō patiant. **N**eq; enī qui cir-
cumcidunt. legē custodiūt. sed volūt vos
circūcidi: vt in carne vestra gloriēnt. **S**i
hi autē absit gloriari nisi in cruce dñi n̄i
iesu chr̄isti. per quē mihi mūdus crucifi-
xus est: et ego mundo. **I**n chr̄isto enī ie-
su neq; circūcisio aliqd̄ valet neq; p̄pu-
tium: sed noua creatura. **E**t quicūq; hāc
regulā secuti fuerint: par sup̄ illos ⁊ mi-
sericordia ⁊ super israel dei. **D**e cetero ne-
mo mihi molestus sit. **E**go enī stigmas

ta domini iesu in corpore meo porto **G**ra-
tia dñi nostri iesu chr̄isti cuz spiritu v̄ro
fratres. Amen.

ExPLICIT epla Pauli ad Galathas. **I**nci-
pit argumentū i eplaz ad Ephesios
Ephesij sunt asiani. **I**n accē-
pto verbo veritatis: p̄stitērūt
e in fide. **H**os collaudat ap̄ls
scribens eis a roma de carceri
re per typhicum diaconem.

ExPLICIT argumentuz. **I**ncipit epistola
Pauli ad Ephesios. **C**aplm̄ I

Paulus apo

stolus chr̄isti iesu p̄ vo-
luntatem dei: omnib; **p**
sanctis qui sunt ephes-
si et fidelib; in chr̄isto
iesu. **G**ratia vobis et

par a deo patre nostro ⁊ dño iesu chr̄isto
Benedictus deus ⁊ pater domini nostri
iesu chr̄isti qui benedixit nos in omni be-
nedictione spiritali in celis in chr̄is-
to. sicut elegit nos in ipso ante mūdi cō-
stitutionē: vt essemus sancti ⁊ immacu-
lati in cōspectu eius in charitate. **Q**ui p̄-
destinauit nos in adoptōz filioz p̄ iesum
chr̄istum in ipm̄ s̄m̄ p̄positum volūtatis
sue in laudē glorie gratie sue: in qua gra-
tificauit nos in dilecto filio suo: in q̄ ha-
bemus redemptionē p̄ sanguinē eius re-
missionē pctōz s̄m̄ diuitias gratie ei⁹ q̄
sup̄abundauit in nobis in oī sapiētia et
p̄udentia: vt notum faceret nobis sacra-
mentū voluntatis sue s̄m̄ beneplacituz
eius quod p̄posuit in eo in dispensatione
plenitudinis temporum instaurare om-
nia in chr̄isto que in celis et que in ter-
ra sunt in ipso. **I**n quo etiam nos sorte
vocatī sum⁹ p̄destinati s̄m̄ p̄positū eius
qui opaf oia s̄m̄ filiū volūtatis sue: vt
simus in laudē glorie eius nos qui ante
sperauimus in chr̄isto. **I**n quo et vos cū
audissetis verbū veritatis euangeliū sa-
lutis vestre: in q̄ credentes signati estis

Q̄ iij

Ezech. 4. 5
Apoc. 22. 9

Ro. 13. d.
1. Pe. 2. b.

Mat. 18. c.
Luc. 1. 5. a

puer. 22. i. Col.
1. 8. d. Hier. 12.
2. Cor. 9. b
2. Thessal. 3. c

Col. 1. b.